

קהילות יהודיות בארצות המזרח

במאות הי"ט והכ'

מתווה לכתיבה

- א. מבוא** 20 עמודים
1. תיאור כללי של הארץ/המדינה ומאפייניה
 2. קווי יסוד בהתפתחות הקהילה היהודית עד המאה הי"ט,
 3. תוך הדגשת קווי הייחוד של הקהילה
 3. תהליכי תמורה במאה הי"ט והכ' לרבות קשרי גומלין בין הקהילות וקשרים בינלאומיים
- דגשים: הכותבים מתבקשים להתייחס במידת האפשר גם לשאלת ביטויי היחסים בין מרכז לבין פריפריה.
- ב. היהודים בסביבתם** 15 עמודים
1. השלטון ויחסיו עם היהודים
 2. היחסים עם האוכלוסייה הסובבת – השפעות גומלין, דחייה, סימביוזה
 3. הסכסוך הישראלי-ערבי והשפעותיו
- ג. דמוגרפיה** 15 עמודים
1. גודלה של הקהילה היהודית והתפתחותה ביחס לאוכלוסייה הכללית
 2. הגירה פנימית
 3. הרכב האוכלוסייה בערים המרכזיות
 4. ילודה ותמותה, נישואין
 5. נתונים על עלייה והגירה
 6. התארגנות עדתית בתוך הקהילה. עדתיות פנימית.
- ד. בסיס הקיום הכלכלי** 15 עמודים
1. תהליכי שינוי בעיסוקי היהודים בין המאה הי"ט למאה הכ', חדירה למקצועות חופשיים
 2. יזמות יהודית
 3. עבודה שכירה
 4. עבודת נשים
- דגשים: יש להציג משמעויות של הנושא. למשל, הקשר לאיגודים המקצועיים
- ה. ארגון הקהילה** 15 עמודים
1. דפוסי ההנהגה היהודית לרבות ההנהגה הרוחנית
 2. מוסדות הקהילה, בית הכנסת, ארגון על-קהילתי, הארגון בקהילה קטנה
 3. שינויים ותמורות באוטונומיה הקהילתית
 4. ייצוג היהודים במוסדות המדינה (לציין שמות במפורש)
 5. השתתפות היהודים במוסדות וולונטריים-יהודיים ואחרים (תנועות נוער וחוגים תרבותיים שונים)
- ו. החינוך היהודי** 15 עמודים
1. מוסדות חינוך מסורתיים, מוסדות לימוד חדשים (אליאנס, בתי ספר ציבוריים, בתי ספר של המיסיון, מסגרות חינוך יהודיות "מודרניות")
 2. תוכניות הלימוד, שיטות ההוראה, המורים, תנאי הלימוד

3. חינוך בלתי פורמלי (למשל, תנועות הנוער)

90 עמודים

ז. חיי הרוח והתרבות

1. היצירה הדתית לסוגיה ולגווניה :
דרוש (מוסר, פילוסופיה), הלכה (כולל שו"ת), פיוט (שירה), קבלה, פרשנות למקרא, פרשנות ותלמוד, תקנות הקהילות ומנהגים
 2. שירה וספרות יפה
 3. עיתונות יהודית
 4. מוסיקה : כלים מוסיקליים, השתתפות יהודים במוסיקה של הסביבה, מוזיקה מחוץ לבית הכנסת, מוזיקה בבית הכנסת : א. מוסיקה ליטורגית, ב. מוסיקה פאראליטורגית
 5. אמנות יהודית
 6. תיאטרון
 7. ספרות עממית
 8. ריקוד, מחול
- דגשים מיוחדים : הדפוס העברי, יש להציג דמויות ואישים בולטים בקהילה בתחומי הרוח, התרבות, ההשכלה והמדע.

25 עמודים

ח. הפעילות החברתית והפוליטית

1. הציונות (תוך התייחסות לזיקה לציון על ביטוייה בתקופה הטרומ-ציונית)
 2. זרמים חברתיים יהודיים
 3. השתתפות היהודים בפעילות הפוליטית, החברתית והתרבותית המקומית
- דגשים מיוחדים : הקשר לארץ ישראל, הזיקה לציון והעלייה לארץ

10 עמודים

ט. מחזור החיים

10 עמודים

ומעגל השנה

10 עמודים

י. השפה

1. שפת המדינה והשימוש שעשו בה היהודים
2. לשונות יהודיות
3. העברית

30 עמודים

יא. תרבות חמרית

1. הבית
2. הלבוש
3. המאכלים

20 עמודים

יב. ביבליוגרפיה